

Средневзвешенная величина степени ослабления составила 1,5 и находится в интервале от 1,0 до 1,5 – насаждение здоровое. В сквере необходимо провести уходные работы, заключающиеся в удалении больных, отмирающих деревьев с последующим восстановлением саженцами крупномерами, провести уход за газонами.

Литература

- 1 Гвоздецкий Н.А., Николаев В.А. Казахстан.М.: Издательство «Мысль», 1971. С.142-160.
- 2 Федорова Н.Б. Определение качества и ценности зеленых насаждений на территории Санкт-Петербурга // Лесной вестник М.: МГУЛ, 2011. №4 (80). С. 144 – 150.
- 3 Абильдинов А.А., Обезинская Э.В., Кебекбаев А.Е., Либрик А.А., Крижановская Е.И. Рекомендации по созданию и содержанию зеленых насаждений города Астана / Астана. – 2017 – 200 с.
- 4 Ельченинов В.А., Алтаев А.А. Оценка состояния древостоя в условиях г. Улан-Удэ на примере парка им. С.Орешкова // Рациональное использование почвенных и растительных ресурсов в экстремальных природных условиях: труды Междунар. конф. (Улан-Удэ, 6-10 июня 2012 г.), Улан-Удэ, 2012, С.191-194.

УДК 582.998.16:631.53.02/.03БНАУ

Світлана Миколаївна Левандовська
Білоцерківський НАУ, канд. біол. наук, доцент; м. Біла Церква, Україна
Зоя Петрівна Загорулько
Білоцерківський НАУ, здобувач; м. Біла Церква, Україна

ВПЛИВ УМОВ ВИРОЩУВАННЯ НА ДЕКОРАТИВНІСТЬ РОСЛИН РОДУ *TAGETES* L. У РОЗСАДНИКУ БІЛОЦЕРКІВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ АГРАРНОГО НАЦІОНАЛЬНОГО

Анотація. Досліджено залежність декоративних ознак рослин чорнобривців від відстані між рослинами. Встановлено, що для розвитку всіх проаналізованих декоративних ознак найбільш сприятливою виявилась відстань між рослинами 25 см.

Annotation. The dependence of decorative features on the distance between plants *Tagetes* L. were investigated. It is established that for the development of all the analyzed decorative features the most optimal distance between plants is 25 cm.

Ключові слова: *Tagetes* L., сорт, декоративні ознаки, озеленення.

Key words: *Tagetes* L., variety, decorative features, landscaping.

Рослини роду *Tagetes* L. (Чорнобривці) – одні з найпоширеніших квітничково-декоративних рослин, які перманентно користуються попитом як у фахівців, так і аматорів галузі квітникарства. Рід налічує близько 30 видів, у культурі особливо популярні 3 – чорнобривці прямостоячі, чорнобривці відхилені і чорнобривці тонколисті [1]. Головна їх відмінність полягає у формі та розмірах суцвіття, листя та висоті куща. Через свою невибагливість чорнобривці дуже цінні в озелененні як промислових міст, так і приватних садиб.

Метою наших досліджень було встановити зміни основних декоративних ознак рослин роду *Tagetes* L. залежно від умов вирощування, зокрема відстані між рослинами.

Робота зі створення колекції та вирощування сортів чорнобривців на біостаціонарі Білоцерківського НАУ ведеться з 2008 р. Колекційний фонд представлений 30 сортами: *T. erecta* L. – 20 сортів, *T. patula* L. – 7, *T. tenuifolia* Sm. – 3 [2]. Для досліджень використали сорт чорнобривців прямостоячих 'Геркулес'. Це рослина заввишки 40–50 см. Кущ прямостоячий, колоноподібний, діаметром 45 см. Листя темно-зелене. Квітконоси середньої міцності, довжина центрального –16 см. Середня кількість суцвіть на одну рослину 50–60 шт. Суцвіття – махрове, щільне, темно-оранжеве. Загальна кількість аналізованих рослин – 50. Відстань між рослинами становила у різних варіантах: 5, 10, 15, 20, 25, 30 см. Аналізували наступні кількісні ознаки: середню висоту рослини, кількість бічних пагонів, проекцію куща, діаметр суцвіть та їх кількість на рослині.

У результаті досліджень спостерігали пряму залежність зміни кількісних ознак від відстані між рослинами. Встановлено, що зі збільшенням відстані збільшуються показники всіх аналізованих ознак. Максимальні показники прояву ознак спостерігаються на відстані 25 см між рослинами. Так середня висота рослин коливалась від 40 см, за відстані 5 см, до 53,9 см, за відстані 30 см, тобто збільшення складало 58,5%. Майже такі ж результати (55 та 56%)

отриманні під час визначення кількості пагонів та проекції куща. Щодо генеративної сфери, то збільшення кількості суцвіть на рослині та їх діаметр за умов розрідження насаджень складало 88 та 64 % відповідно. У більш щільних насадженнях спостерігали витягнуті стебла рослин, пригнічений розвиток бічних пагонів, дрібні суцвіття та їх малу кількість на рослині. За умови, що відстань між рослинами становила 30 см, рослини виявились більш чутливими до негативного впливу навколишнього середовища (вітер, посуха), що призвело до втрати їх декоративності.

Таким чином, для розвитку всіх проаналізованих декоративних ознак найбільш сприятливою виявилась відстань між рослинами 25 см.

Список використаних джерел

1. Кудрявец Д.Б., Петренко Н.А. Однолетние растения в саду. М. 2000. 287 с.
2. Черняк В.М., Левандовська С.М. Біостаціонар Біоцерківського національного аграрного університету: словник-довідник. Тернопіль: Тайп, 2018. 76 с.

УДК 712.4:[2-523.6+2-523.42]

*Оксана Мирославівна
Замула Яна Миколаївна
Пелипань ЛЛТК, викладачі;
м. Лубни, Україна*

ОЗЕЛЕНЕННЯ МОНАСТИРІВ ТА ЦЕРКОВ – ФОРМУВАННЯ САКРАЛЬНОГО ЛАНДШАФТУ

Анотація. Розглянуто історичні особливості озеленення сакральних споруд (монастирів та церков). Показано та уточнено особливості формування та озеленення сакрального ландшафту.

Ключові слова: сакральні споруди, озеленення сакрального ландшафту.

Annotation. Historical peculiarities of greenery planting around sacral buildings (monasteries and churches) are being discussed in the article. There are special features shown and generalized for forming and